

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v září 2011 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v září a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 921 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 475 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 237 podniků obchodu a 653 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v září hodnocení současné celkové **ekonomické situace** zvýšilo. 42,5 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 53,6 % jako uspokojivou a 3,9 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 54,1 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 4,4 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů a výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 41,5 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové poptávky** se mírně snížilo, hodnocení **zahraniční poptávky** pokleslo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 83,3 % tržeb, respondenti s 6,7 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 10 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 81 % tržeb, jako nízká u respondentů s 11,4 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 7,6 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 82,1 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 10,7 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 7,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 79,7 % tržeb, u 12,1 % za nízkou a u 8,2 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 11,8 % tržeb, poklesla u 19,9 % podniků a u podniků se 68,3 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 13,3 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 21,1 % a neměnnost podniků se 65,6 % tržeb.

Zásoby se podle respondentů téměř nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 91 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 5,9 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 3,1 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 89,9 % tržeb za normální v sezóně.

1) Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příští tři i šest měsíců jsou nižší než v srpnu. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 8,5 % a zhoršení respondenti s 4,8 % tržeb, beze změny s 86,7 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 8,9 % respondentů, u 5,5 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 85,6 % tržeb. Pro příštích **šest měsíců** respondenti s 12,9 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 6,8 % a respondenti představující 80,3 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 78,6 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 13,6 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 7,8 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 63,9 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 21,5 % a se snížením respondenti se 14,6 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 17 % tržeb, snížení očekává 15,6 % respondentů a neměnnost 67,4 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 20,3 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 70,9 % za celý soubor a snížení exportu očekává 8,8 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 16,4 % tržeb, pokles respondenti s 10 % tržeb a respondenti se 73,6 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 10,9 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 82,5 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky se 6,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 12,4 % respondentů zvýšení dovozu, 7,5 % snížení a 80,1 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 76,7 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 15,8 % a nedostatečné u podniků se 7,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 74,7 % tržeb, více než dostatečné u 16,8 % a nedostatečné u 8,5 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští **tři měsíce** zpomalení tempa **výrobní činnosti** při téměř stabilní **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 18 % tržeb, se snížením počítá 7,3 % respondentů a respondenti se 74,7 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 17,4 % tržeb, neměnný vývoj 74,2 % respondentů a pokles výroby 8,4 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 11,8 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 71,3 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky se 16,9 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 14 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 9,6 % tržeb a s neměnností u 76,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 10,2 % tržeb, snížit u 11 % tržeb a 78,8 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 21,3 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,4 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 89,5 % počtu respondentů, u 5,4 % selepší a u 5,1 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,1 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 8,2 % a snížení 16,9 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,8 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo o 1,3 bodu a oproti hodnotám v září 2010 je o 4 body nižší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné **ekonomické situace** v září oproti minulému měsíci zlepšilo. Stále nízké hodnocení **celkové poptávky** se o něco zlepšilo. V září hodnotilo 24,9 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 67,7 % jako uspokojivou a 7,4 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 24,1 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 8 % respondentů a u ostatních (s 67,9 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 47,7 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,3 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 52 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 6,7 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** jsou lepší než v srpnu. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 80 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 14,7 % stavebních prací a zhoršení s 5,3 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 17,6 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 16,9 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 65,5 % respondentů.

Pro příští **tři měsíce** respondenti očekávají zlepšení ve vývoji **stavební činnosti i zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 5,7 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 19,1 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky se 75,2 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 66 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 3,3% respondentů a snížení 30,7 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 74,4 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 49,1 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 3,1 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 1,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 22,5 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 49,5 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,4 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 3,6 % své produkce, neměnnost u 85,1 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 11,3 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 31 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 22,1 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,1 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 9,3 % a snížení 12,4 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,2 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově ze své velmi nízké hodnoty meziměsíčně zvýšilo o 2,5 bodu a je o 4,5 bodu vyšší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v září ve srovnání se srpnem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v září **ekonomickou situaci** svého podniku 21,8 % respondentů, 67,4 % jako odpovídající sezóně a 10,8 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v září značně zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 91 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 7,2 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 29,9 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 68,3 % tržeb a s 1,8 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 81,1 % respondentů, 10,2 % očekává růst a 8,7 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 88,9 % tržeb, 6 % předpokládá pokles a 5,1 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou nižší než v srpnu, pro příštích **šest měsíců** jsou téměř stejná. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 48,4 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 42,4 % žádné změny nepředpokládají a 9,2 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně snížilo o 8 bodů a v meziročním srovnání je o 1 bod nižší než v září 2010.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v září ve srovnání se srpnem mírně snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 43,5 % respondentů jako dobrou, 53,6 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 2,9 % jako špatnou.

Hodnocení poptávky i její očekávání pro příští tři měsíce se snížilo také. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 23,2 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 73,9 % respondentů a 2,9 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 93,9 % respondentů, růst cen 3,4 % respondentů a 2,7 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 18,2 % respondentů, neměnnost 68,1 % a růst počtu zaměstnanců 13,7 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou nižší než v srpnu, pro **příštích šest měsíců** jsou téměř stejná.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se meziměsíčně snížilo o 4,7 bodu a v meziročním srovnání je o 3,7 bodu nižší.